

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 De causis sacrificiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

ARTICVLVS III.

Verum possit assignari conueniens ratio caeremoniarum, quae ad sacrificia pertinent.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod non possit conueniens ratio assignari caeremoniarum, quae ad sacrificia pertinent. Ea enim quae in sacrificium offerebantur, sunt illa quae sunt necessaria ad sustentandam humanam uitam, sicut animalia quaedam, & panes quidam; sed Deus tali sustentamento non indiget, secundum illud Psal. 49. Nunquid manducabo carnes taurorum, aut sanguinem hircorum potabo? ergo inconuenienter huiusmodi sacrificia Deo offerebantur.

¶ 2 Præ. In sacrificium diuinum non offerebatur nisi de tribus generibus animalium quadrupedum, scilicet de genere bouum, ouium, & caprarum, & de auibus communiter quidem turtur & columba. Specialiter autem in emundatione leprosi fiebat sacrificium de passeribus, multa autem animalia alia sunt eis nobiliora. Cum igitur omne quod est optimū, Deo sit exhibendum, uidetur quod non solum de istis rebus fuerint Deo sacrificia offerenda.

¶ 3 Præ. Sicut homo a Deo habet dominium uoluntatum & bestiarum, ita etiam piscium. inconuenienter igitur pisces a diuino sacrificio excluderentur.

¶ 4 Præ. Indifferenter offerri mandabantur turtures, & columbae. Sicut igitur mandabantur offerri pulli columbarum, ita & pulli turturum.

¶ 5 Præ. Deus est actor uitae non solum hominum, sed etiam animalium, ut patet per id quod dicitur Gen. 1. Mors autem opponitur uitae. non ergo debuerunt Deo offerri animalia occisa, sed magis animalia uiuentia, praecipue quia etiam Apost. monet Rom. 12. N. exhibeamus nostra corpora hostiam uiuentem, sanctam, Deo placentem.

¶ 6 Præ. Si animalia Deo in sacrificium non offerebantur, nisi occisa, nulla uidetur esse differentia qualiter occidantur. inconuenienter igitur determinatur modus immolationis, praecipue in auibus, ut patet Leuit. 1.

¶ 7 Præ. Ois defectus animalis uia est ad corruptionem, & mortem. si igitur animalia occisa Deo offerebantur, inconueniens fuit prohibere oblationem animalis imperfecti, puta, claudi, aut caeci, aut aliter maculosi.

¶ 8 Præ. Illi qui offerunt hostias Deo, debent de his participare, secundum illud Apost. 1. Cor. 10. Nonne qui edunt hostias, participes sunt altaris; inconuenienter igitur quaedam partes hostiarum offerentibus subtrahebantur, scilicet sanguis & aedeps, pectusculum & armus dexter.

¶ 9 Præ. Sicut holocausta offerebantur in honorem Dei, ita etiam hostiae pacificae, & hostiae pro peccato; sed nullum animal feminini sexus offerebatur Deo in holocaustum, fiebant tamen holocausta de quadrupedibus, quam de auibus. ergo inconuenienter in hostijs pacificis, & pro peccato offerebantur animalia feminini sexus, & tamen in hostijs pacificis non offerebantur aues.

¶ 10 Præ. Omnes hostiae pacificae unius generis esse uidentur. non ergo debuit poni ista differentia, quod quorundam pacificorum carnes non possent uesci in crastino, quorundam autem possent, ut madatur Leuit. 7.

¶ 11 Præ. Omnia peccata in hoc conueniunt, quod a Deo auertunt. ergo pro omnibus peccatis in Dei reconciliationem, unū genus sacrificii debuit offerri.

¶ 12 Præ. Omnia animalia quae offerebantur in sacri-

ficiū, uno modo offerebantur, scilicet occisa. non uidetur ergo conueniens, quod de terrae nascentibus diuersimode fiebat oblatio: nunc enim offerebatur spica, nunc simila, nunc panis, quandoque quidem coctus in clibano, quandoque in sartagine, quandoque in craticula.

¶ 13 Præ. Omnia quae in usum nostrum ueniunt, a Deo cognoscere debemus. inconuenienter ergo propter animalia, solum haec Deo offerebantur, panis, uinum, oleum, tus, sal.

¶ 14 Præ. Sacrificia corporalia expriment interius sacrificium cordis quo homo spiritum suum offert Deo: sed in interiori sacrificio plus est de dulcedine, quam repraesentat mel, quam de mordacitate, quam repraesentat sal. dicitur enim Eccles. 24. Spiritus meus super mel dulcis. ergo inconuenienter prohibebatur in sacrificio apponi mel, & fermentum, quod et facit panem sapidum, & praecipiebatur ibi apponi sal, quod est mordacituum, & tus, quod habet saporem amarum. uidetur ergo, quod ea quae pertinent ad caeremonias sacrificiorum, non habeant rationabilem causam.

SED CONTRA est, quod dicitur Leuit. 1. Oblata omnia adolebit sacerdos super altare in holocaustum, & odorem suauissimum Domino: sed sicut dicitur Sap. 7. Neminem diligit Deus, nisi qui cum sapientia inhabitat: ex quo potest accipi, quod quicquid est Deo acceptum, est cum sapientia. ergo ille caeremonias sacrificiorum cum sapientia erant, uelut habentes rationabiles causas.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dictum est, caeremoniae ueteris legis duplicem causam habent, unam scilicet literalem, secundum quod ordinabantur ad cultum Dei: aliam uero figuralem, siue mysticam, secundum quod ordinabantur ad figurandum Christum. Et ex utraque parte potest conuenienter assignari causa caeremoniarum, quae ad sacrificia pertinebant. Secundum enim quod sacrificia ordinabantur ad cultum Dei, causa sacrificiorum dupliciter accipi potest. Vno modo, secundum quod per sacrificia repraesentabatur ordinatio mentis in Deum, ad quam excitabatur sacrificium offerens. Ad rectam autem ordinationem mentis in Deum pertinet, quod omnia quae homo habet, recognoscat a Deo tanquam a primo principio, & ordinet in Deum tanquam in ultimum finem: & hoc representabatur in oblationibus & sacrificiis, secundum quod homo ex rebus suis quasi in recognitionem quod haberet ea a Deo, in honorem Dei ea offerebat, secundum quod dixit Dauid 1. Paral. uigesimo nono. Tua sunt omnia, & quod de manu tua accepimus, dedimus tibi. & ideo in oblatione sacrificiorum protestabatur homo, quod Deus esset primum principium creationis rerum, & ultimus finis, ad quem essent omnia referenda. Et quia pertinet ad rectam ordinationem mentis in Deum, ut mens humana non recognoscat alium primum actorem rerum, nisi solum Deum, neque in aliquo alio finem suum constituat: propter hoc prohibebatur in lege offerri sacrificium alicui alteri, nisi Deo, secundum illud Exod. uigesimo secundo. Qui immolat diis, occidetur, praeter Domino soli. & ideo de causa caeremoniarum circa sacrificia potest assignari ratio. Alio modo ex hoc, quod per huiusmodi homines retrahebantur a sacrificiis idolorum: unde etiam praecipua de sacrificiis non fuerunt data populo Iudeorum, nisi postquam declinauit ad idolatriam adorando uitulum conflatilem: quasi huiusmodi sacrificia sint instituta, ut populus ad sacrificandum proptus, huiusmodi sacrificia magis Deo, quam idolis

Art. praeced.

D

E

lis offerret. unde dicitur Iere. 7. Non sum locutus est patribus uestris, & non praecepi eis in die, qua eduxi eos de terra Aegypti, de verbo holocaustorum & uictimarum. Inter omnia autem lapsa dedit, praecepiuum est, quod dedit filium suum. unde dicitur Io. 3. Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret; ut omnis qui credit in ipsum, non pereat, sed habeat uitam aeternam: & ideo potissimum sacrificium est, quo ipse Christus seipsum obtulit Deo in odore suauitatis. ut dicitur ad Ephe. quinto. Et propter hoc omnia alia sacrificia offerebantur in ueteri lege, ut hoc unum singulare & praecepiuum sacrificium figuraretur, tanquam perfectum perimperfecta. unde Apostolus, dicit ad Heb. decimo, quod sacerdos ueteris legis eandem saepe offerebat hostias, quae nunquam possunt auferte peccata: Christus autem pro peccatis obtulit unam in sempiternum. Et quia ex figurato sumitur ratio figura: ideo rationes sacrificiorum figuratum ueteris legis sunt sumende ex uero sacrificio Christi.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod Deus non uolebat huiusmodi sacrificia sibi offerri propter ipsas res quae offerebantur, quasi eis indigeret. unde dicitur Isa. 2. Holocausta arietum, & adipem pinguium, & sanguinem uitulorum, & hircorum, & agnorum nolui, sed uolebat ea sibi offerri, ut supra dictum est, tum ad excludendam idolatriam, tum ad significandum debitum ordinem mentis humanae in Deum, tum etiam ad significandum mysterium redemptionis humanae per Christum.

AD SECVNDVM dicendum, quod quantum ad omnia praedicta ratio conueniens fuit quare ista animalia offerebantur Deo in sacrificium, & non alia. Primo quidem ad excludendam idolatriam: quia omnia alia animalia offerebant idolatrae diis suis, uel eis ad maleficia utebantur. Ista autem animalia apud Aegyptios, cum quibus conseruati erant, abominabilia erant ad occidendum, unde ea non offerebant in sacrificium diis suis. unde dicitur Exod. octauo. Abominationes Aegyptiorum immolabimus Domino Deo nostro. Oues enim colebant, hircos uenerabantur: quia in eorum signa demones apparebant. Bobus etiam utebantur ad agriculturam, quam inter res sacras habebant. Secundo, hoc conueniens erat ad praedictam ordinationem mentis in Deum: & hoc dupliciter. Primo quidem, quia huiusmodi animalia maxime sunt, per quae sustentatur humana uita: & cum hoc mundissima sunt, & mundissimum habent nutrimentum. Alia uero animalia uel sunt siluestria, & non sunt communiter hominum usui deputata, uel si sunt domestica, immundum habent nutrimentum, ut porcus, & gallina: solum autem id quod est purum, Deo est attribuendum. Huiusmodi autem aues specialiter offerebantur, quia habentur in copia in terra promissionis. Secundo, quia per immolationem huiusmodi animalium puritas mentis designatur, quia, ut dicitur in gloss. Leuit. primo. Vitulum offerimus, cum carnis superbia uincimus: agnum, cum irrationales motus corrigimus: hircum, cum lasciuam superamus: turturum, dum castitatem seruamus: panes azymos, cum in azymis sinceritatis epulamur. In columba uero manifestum est, quod significatur castitas & simplicitas mentis. Tertio uero, conueniens fuit haec animalia offerri in figuram Christi: quia ut in eadem gloss. dicitur, Christus in uitulo offertur propter uirtutem crucis, in agno propter innocentiam, in ariete propter principatum, in hircu propter similitudinem

Cloa. ordi.
pars a prin.
cipio. ad
I. c. Leu.

F carnis peccati. In turture & columba, dicitur turarum coniunctio monstratur uel in turturae, in columba charitas significabatur, in gine, alipio ereditum per aqua baptismi figuratur.

AD TERTIVM dicendum, quod quod pisces, quod uiuunt, magis sunt alieni ab homine quam animalia, quae uiuunt in aere, sicut & homo: & pisces ex aqua extrahi, statim moriuntur, uel poterant in templo offerri, sicut alia animalia.

AD QVARTVM dicendum, quod in turturibus res sunt maiores quam pulli, in columbis autem uerso, & ideo ut Rabbi Moyses dicit, mandatum ferri turtures & pulli colubarum, quia optimum est optimum, Deo est attribuendum.

AD QVINTVM Dicendum, quod animalia in sacrificium oblata occidebantur, quia ueniunt in hominis occisa, secundum quod a Deo daturum mini ad esum, & ideo etiam igni cremabantur per ignem decocta sunt apta humano usui. Sed etiam per occisionem animalium significatur destructio peccatorum, & quod homines etiam occisione peccatis suis, ac si illa animalia in eorum occiderentur, ad significandum in eorum peccatorum. Per occisionem etiam hominum animalium significabatur occisio Christi.

AD SEXTVM dicendum, quod specialis modus occidendi animalia immolata determinabatur in excludendum alios modos, quibus idolatrae idolis immolabant. Vel etiam, ut Rabbi Moyses dicit, lex elegit genus occisionis, quo animalia immolabantur occisa, per quod etiam excluditur immiserordia offerentium, & deterioratum uel occisorum.

AD SEPTIMVM Dicendum, quod quia maculosa solent haberi contemptui etiam homines, ideo prohibitum est, ne Deo in sacrificium offerrentur, quod est prohibitum erat, ne mercederentur, autem pretium carnis in domum Dei offerret. Et eadem etiam ratione non offerebantur ante septimum diem, quia talia animalia etiam abortiua, nondum plene consentientia proprietudinem.

AD OCTAVVM Dicendum, quod triplex eorum genus: quod dam erat, quod totum comburebatur, & hoc dicebatur holocaustum, quod uocabatur holocaustum. Huiusmodi sacrificium offerrebat specialiter ad reuerentiam maiestatis ipsius, & bonitatis eius, & conueniebat perfectionem in impletionem consiliorum, & ideo totum comburebatur, ut sicut totum animal resolutum in uaporem sursum ascendebat, ita et significaretur totum, & oia quae ipsius sunt, Dei dominio esse, & ei esse offerenda. Aliud autem erat sacrificium peccato, quod offerebatur Deo ex necessitate, & satisfactione peccatorum, quod diuidebatur in tres. Nam una pars eius comburebatur, alia uocabatur in usum sacerdotum, ad significandum quod sacrificium peccatorum fit a Deo per ministerium sacerdotum, nisi quod offerebatur sacrificium pro peccato totius populi, uel specialiter pro peccato sacerdotum, tunc enim totum comburebatur. Non comburebantur in usum sacerdotum uenire ea, quae pro peccato eorum offerebantur, ut nihil peccati in eis haberet, & quia hoc non esset satisfactio pro peccato. Si enim cederet in usum eorum, pro quo offerebatur, idem esse uideretur ac si non offerretur sacrificium uocabatur hostia pacifica, quae pro peccato Deo uel pro gratiarum actione, uel pro

prosperitate offerentium ex debito beneficii vel accipiendi, vel accepti: & conuenit statui proficientium in impletionem mandatorum. Et ista diuidebantur in tres partes, nam una pars incendebatur ad honorē Dei: alia pars cedebat in usum sacerdotum: tertia uero pars in usum offerentium, ad significadum, q̄ salus hominis procedit a Deo dirigentibus ministris Dei, & cooperantibus ipsis hominibus qui saluantur. Hoc autem generaliter obseruabatur, quod sanguis, & adeps non ueniebant neque in usum sacerdotum, neque in usum offerentium, sed sanguis effundebatur ad crepidinem altaris in honorē Dei, adeps uero adurebatur in igne, cuius ratio vna quidem fuit ad excludendam idolatriam. Idolatræ enim bibebant de sanguine victimarum, & comedebant adipem, secundum illud Deuter. 32. De quorum victimis comedebant adipem, & bibebant uinum libaminum. Secunda ratio est ad informationem humanæ uitæ. Prohibebat enim eis vsus sanguinis ad hoc, quod horerent humani sanguinis effusionem: unde dicitur Genes. 9. Carnem cum sanguine non comedetis: sanguinem enim animarum uestrarum requiram. Eius uero adipem prohibebatur eis ad uitam lasciuiam: unde dicitur Ezech. 34. Quod crassum erat occidebatis. Tertia uero ratio est propter reuerentiam diuinam, quia sanguis est maximè necessarius ad uitam, ratione cuius dicitur anima esse in sanguine, adeps autem abundantiam nutrimenti demonstrat: & ideo ut ostenderetur, quod a Deo nobis est & uita, & omnis bonorum sufficientia ad honorē Dei effundebatur sanguis, & adurebat adeps.

Quarta ratio est: quia per hoc figurabatur effusio sanguinis Christi, & pinguedo charitatis eius, per quam se obtulit Deo pro nobis. De hostiis autem pacificis in usum sacerdotis cedebat pectusculum, & armis dexter, ad excludendum quandam diuinationis speciem, quæ uocatur sparulamantia, quia .i. in sparulis animalium immolatorum diuinabant, & similiter in ossè pectoris: & iō ista offerentibus subtrahebantur. Per hoc etiam significabatur, q̄ sacerdoti erat necessaria sapientia cordis ad intruendum populum, quod significabatur per pectus, quod est regnum cordis, & etiam fortitudo ad sustentandum defectus, quæ significatur per armū dextrū.

Ad ix. dicendum, quod quia holocaustum erat perfectissimum inter sacrificia, ideo non offerebatur in holocaustum nisi masculus: nam femina est animal imperfectum. Oblatio autem turturum, & columbarum erat propter paupertatem offerentium: quia maiora animalia offerre non poterant, & quia hostiæ pacificæ gratis offerebatur, & nullus eas offerre cogebatur, nisi spontaneus: ideo huiusmodi aues non offerebantur inter hostias pacificas, sed inter holocausta, & hostias pro peccato, quas quandoque oportebat offerre. Aues etiam huiusmodi propter altitudinem uolatus congruunt perfectioni holocaustorum, & etiam hostiis pro peccato, quia habent gemitum pro cantu.

Ad x. Dicendum, q̄ inter oīa sacrificia holocaustum erat præcipuum, quia totum comburebatur in honorem Dei, & nihil ex eo comedebatur. Secundum uero locum in sanctitate tenebat hostia pro peccato, quæ comedebatur solum in atrio a sacerdotibus in ipsa die sacrificii. Tertium uero gradū tenebant hostiæ pacificæ pro gratiarum actione, quæ comedebantur ipso die, sed ubique in Hierusalem. Quartum uero locū tenebant hostiæ pacificæ ex voto, quartum

A carnes poterant etiam in crastino comedi. Et est rō huius ordinis, quia maximè obligatur homo Deo propter eius maiestatem: secundò propter offensā commissam: tertio propter beneficia iam suscepta: quarto propter beneficia sperata.

Ad xi. dicendum, q̄ peccata aggrauantur ex statu peccantis, ut supra dictum est: & ideo alia hostia mandabatur offerri pro peccato sacerdotis, & principis, uel alterius priuatae personæ. Est autem attendendum, ut Rabbi Moyses dicit, q̄ quanto grauius erat peccatum, tanto uilior species animalis offerebatur pro eo. Vnde capra, q̄ est uilissimum animal, offerebatur pro idolatria, quod est grauissimum peccatum: pro ignorantia uero sacerdotis, offerebatur vitulus: pro negligentia autem principis, hircus.

Ad xii. Dicendum, q̄ lex in sacrificiis prouidere uoluit paupertati offerentium, ut qui nō posset habere animal quadrupes, saltem offerret autem, quam qui habere non posset, saltem offerret panē, & si hūc habere nō posset, saltem offerret farinā, uel spicas. Causā uero figuralis est, quia panis significat Christum, qui est panis uiuus, ut dicitur Io. 6. Qui quidem erat sic ut in spica pro statu legis naturæ in fide patrum, erat autē sicut simila in doctrina legis prophetarū: erat autem sicut panis formatus post humanitatem assumptam, coctus igne, id est, formatus Spiritu sancto in cribano uteri Virginalis, qui etiam fuit coctus in sartagine per labores quos in mundo sustinebat, in Cruce uero quasi in craticula adustus.

Ad xiii. dicendum, q̄ ea quæ in usum hominis ueniunt de terrâ nascentibus uel sunt in cibum, & de eis offerebatur panis: uel sunt in potum, & de his offerebatur uinum: uel sunt in cōdimentum, & de his offerebatur oleum & sal: uel sunt in medicamentum, & de his offerebatur tus, quod est aromaticū & consolidatiuum. Per panem autem figuratur caro Christi: per uinum autem sanguis eius, per quē redempti sumus, oleum figurat gratiam Christi, sal scientiam, tus orationem.

Ad xiiii. Dicendum, q̄ mel non offerebatur in sacrificiis Dei, tum quia consueuerat offerri in sacrificiis idolorum, tum etiam ad excludendam omnē carnalem dulcedinem, & uoluptatē ab his qui Deo sacrificare intendunt. Fermentum uero nō offerebatur ad excludendam corruptionem, & forte etiā in sacrificiis idolorum solum erat offerri. Sal autē offerebatur, quia impedit corruptionē putredinis: sacrificia autem Dei debent esse incorrupta, & etiā, quia in sale significatur discretio sapientiæ, uel etiā mortificatio carnis. Tus autem offerebatur Deo, ad designandam deuotionē mentis, quæ est necessaria offerentibus, & etiam ad designandum odorem bonæ famæ: nam tus & pingue est, & odoriferum. Et quia sacrificium zelotipiæ nō procedebat ex deuotione, sed magis ex suspitione, ideo in eo non offerebatur tus.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum assignari possit certa ratio ceremoniarum, quæ ad sacra pertinent.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod cōceremoniarum ueteris legis, quæ ad sacra pertinent, sufficiens ratio assignari non possit. Dicit enim Paulus Act. 17. Deus qui fecit mundum, & omnia quæ in eo sunt, hic cœli & terræ cum sit Dominus, Prima Secundæ S. Tho. FF non

9-73-art. 10.

In lib. Dux errantium.

D. 703. 716.